

BÁO CÁO

Sơ kết 5 năm thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, ngày 15 tháng 5 năm 2016 của Bộ Chính trị “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”

Thực hiện Nghị quyết Đại hội XII của Đảng, ngày 15/5/2016, Bộ Chính trị đã ban hành Chỉ thị số 05-CT/TW “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” (sau đây gọi tắt là *Chỉ thị số 05-CT/TW*). Chỉ thị số 05-CT/TW là sự tiếp nối, kế thừa và phát huy những kết quả đạt được trong thực hiện học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh những giai đoạn trước, nhằm tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức và hành động trong Đảng, hệ thống chính trị và Nhân dân; góp phần nâng cao đạo đức cách mạng, từng bước đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh; phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh, bền vững trong sự nghiệp đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

I. CÔNG TÁC LÃNH ĐẠO, CHỈ ĐẠO, TỔ CHỨC TRIỂN KHAI THỰC HIỆN CHỈ THỊ SỐ 05-CT/TW

Sau khi Bộ Chính trị ban hành Chỉ thị số 05-CT/TW, công tác lãnh đạo, chỉ đạo việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức phong cách Hồ Chí Minh được thực hiện nghiêm túc, bài bản, đạt hiệu quả cao trong toàn Đảng và hệ thống chính trị.

Ban Bí thư Trung ương Đảng đã ban hành Kế hoạch số 03-KH/TW, ngày 25/7/2016 để thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị (*gọi tắt là Kế hoạch số 03-KH/TW*), trong đó xác định rõ mục đích, yêu cầu, những nội dung chủ yếu cần thực hiện, cơ quan phụ trách từng nhiệm vụ và lộ trình cụ thể. Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư cũng ban hành nhiều văn bản chỉ đạo liên quan đến việc tổ chức triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW gắn với công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức, đưa việc

học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trở thành việc làm thường xuyên¹.

Đảng đoàn Quốc hội, Ban Cán sự Đảng Chính phủ đã khẩn trương chỉ đạo việc cụ thể hóa Chỉ thị số 05-CT/TW thành chỉ thị, quy định để triển khai thực hiện trong cơ quan Nhà nước các cấp. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội, các ban, bộ, ngành Trung ương ban hành các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức triển khai Chỉ thị số 05-CT/TW phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của mỗi cơ quan, đơn vị.

Với vai trò là cơ quan được giao nhiệm vụ chủ trì, tham mưu, hướng dẫn triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, Ban Tuyên giáo Trung ương đã ban hành các văn bản hướng dẫn nghiên cứu, quán triệt, tổ chức các hoạt động triển khai thực hiện trong cả nhiệm kỳ, từng năm gắn với kỷ niệm Ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh, các ngày lễ lớn, sự kiện trọng đại của đất nước, dân tộc².

Các cấp ủy, tổ chức đảng đã cụ thể hoá các nội dung, nhiệm vụ của Chỉ thị số 05-CT/TW thành các nghị quyết, chỉ thị, kế hoạch, chương trình hành động, gắn với công tác xây dựng Đảng, các nhiệm vụ trọng tâm của địa phương, cơ quan, đơn vị³.

Việc triển khai quán triệt Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị, Kế hoạch số 03-KH/TW của Ban Bí thư đến cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, đoàn viên, hội viên được thực hiện nghiêm túc. Sau khi Chỉ thị số 05-CT/TW được ban hành, ngày 12/10/2016, Ban Tuyên giáo Trung ương đã tổ chức Hội nghị báo cáo viên cấp Trung ương quán triệt bằng hình thức trực tuyến với 91 điểm cầu trong cả nước. Các cấp ủy, tổ chức đảng đã lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức học tập, quán triệt, triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW gắn với Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII về công tác xây dựng Đảng theo đúng chỉ đạo, hướng dẫn của Trung ương.

¹ Quy định số 08-QĐ/TW, ngày 25/10/2018 của Ban Chấp hành Trung ương về “Trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương”; Quy định số 55-QĐ/TW, ngày 19/12/2016 của Bộ Chính trị về một số việc cần làm ngay để tăng cường vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên; Quy định số 124-QĐ/TW, ngày 02/02/2018 của Ban Bí thư về “giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của người đứng đầu, cán bộ chủ chốt và cán bộ, đảng viên”; Chỉ thị số 23-CT/TW, ngày 09/02/2018 của Ban Bí thư về “tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập, nghiên cứu, vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong tình hình mới”; Nghị quyết số 35-NQ/TW, ngày 22/10/2018 của Bộ Chính trị về “tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới”;...

² Ban Tuyên giáo Trung ương đã ban hành 169 văn bản lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, trong đó có 49 văn bản lớn (phụ lục 1, mục C).

³ Cấp ủy, chính quyền cấp tỉnh, huyện, xã ban hành hơn 200.000 văn bản.

Ban Tuyên giáo Trung ương phối hợp với Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Hội đồng Lý luận Trung ương tổ chức nghiên cứu, biên soạn chuyên đề toàn khóa, chuyên đề hằng năm. Việc hướng dẫn triển khai, tổ chức học tập chuyên đề được thực hiện một cách thống nhất, bài bản⁴. Các đảng bộ, chi bộ cơ sở cụ thể hóa chuyên đề thành các nội dung sinh hoạt thiết thực, phù hợp với đặc điểm địa phương, cơ quan, đơn vị.

II. KẾT QUẢ TỔ CHỨC TRIỂN KHAI THỰC HIỆN

1. Việc triển khai Chỉ thị số 05-CT/TW gắn với tổ chức thực hiện Nghị quyết Đại hội XII của Đảng, nhất là Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII và các nhiệm vụ chính trị của địa phương, cơ quan, đơn vị được coi trọng, tạo sự chuyển biến tích cực trong nhận thức và hành động

Trong 5 năm qua, các cấp ủy Đảng đã chú trọng việc đưa nội dung thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW vào nghị quyết, chương trình, kế hoạch thực hiện Nghị quyết Đại hội XII của Đảng và nghị quyết đại hội đảng bộ các cấp, đặc biệt là gắn kết chặt chẽ với việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII, xác định rõ trách nhiệm của cấp ủy, trước hết là người đứng đầu trong tổ chức triển khai thực hiện. Trên cơ sở hướng dẫn của Trung ương, các cấp ủy đảng đã chỉ đạo, hướng dẫn cán bộ, đảng viên xây dựng bản cam kết và kế hoạch thực hiện phấn đấu tu dưỡng, rèn luyện theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Việc học tập và làm theo Bác của mỗi cán bộ, đảng viên ngày càng đi vào nền nếp, tạo sự chuyển biến rõ rệt trong công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ.

Trong quá trình thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, các ban, bộ, ngành, địa phương đã xác định và lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện tốt các khâu đột phá, giải quyết những vấn đề bức xúc, tồn đọng⁵ góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã

⁴ Hội nghị trực tiếp (203.384 hội nghị/21.411.119 đại biểu); Hội nghị trực tuyến (23.834 hội nghị/5.443.432 đại biểu/9.533 điểm cầu); mời báo cáo viên Trung ương giới thiệu chuyên đề phát sóng trực tiếp trên đài phát thanh, truyền hình của địa phương; ghi hình và in ra đĩa DVD cung cấp cho cơ sở; tổ chức nghiên cứu khoa học, hội thảo, tọa đàm khoa học, sinh hoạt chuyên đề, sinh hoạt kỷ niệm ngày truyền thống, ngày thành lập ngành, sân khấu hóa, giao lưu văn hóa... Đối với việc quán triệt chuyên đề riêng của địa phương: tổng số đại biểu tham gia là 6.538.325 người với 37.801 hội nghị trực tiếp; 84.220 hội nghị trực tuyến; 3.448 hội nghị tổ chức hình thức khác (phụ lục 2, bảng 3).

⁵ Bao gồm: (1) Xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh; xây dựng tổ chức, bộ máy tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; (2) Cải cách hành chính, xóa bỏ những thủ tục hành chính rườm rà, gây khó khăn cho doanh nghiệp, Nhân dân; xây dựng bộ quy tắc ứng xử, thực hiện văn hóa giao tiếp, văn hóa ứng xử, văn hóa công sở; (3) Xây dựng quy chế, quy định về việc người đứng đầu cơ quan, đơn vị tiếp dân, đối thoại trực tiếp với dân và doanh nghiệp, kịp thời nắm bắt, giải quyết những phản ánh, kiến nghị của Nhân dân, doanh nghiệp; (4) Chọn những vấn đề bức xúc, nổi cộm mà Nhân dân quan tâm, tập trung khắc phục, giải quyết dứt điểm; (5) Chỉ đạo thực hiện quyết liệt công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, xử lý sai phạm;... Trong nhiệm kỳ Đại hội XII của Đảng, các địa phương trong cả nước đã giải quyết

hội, củng cố niềm tin của Nhân dân đối với Đảng, Nhà nước.

Các ban, bộ, ngành, đoàn thể Trung ương và các địa phương đã phát động các phong trào thi đua, cuộc vận động gắn với việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh và chủ đề thi đua yêu nước giai đoạn 2016 - 2020 là “Đoàn kết, sáng tạo, thi đua xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” với nhiều hoạt động phong phú, đa dạng, sâu rộng. Từ trong phong trào, xuất hiện nhiều mô hình hay, cách làm sáng tạo, hiệu quả, nhiều tập thể, cá nhân điển hình, tiêu biểu.

Các cấp ủy đảng từ Trung ương đến cơ sở đã ban hành các quy định về trách nhiệm nêu gương của người đứng đầu cấp ủy, cơ quan, đơn vị, cán bộ, đảng viên trong thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW. Ngay sau khi Ban Chấp hành Trung ương ban hành Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, việc học tập và làm theo Bác đã được thực hiện gắn với việc tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyên hóa” trong nội bộ, góp phần nâng cao ý thức, trách nhiệm, hình thành tác phong, lề lối làm việc văn minh, thân thiện của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, được Nhân dân đánh giá cao.

Quá trình học tập và làm theo Bác đã góp phần xây dựng, rèn luyện đội ngũ cán bộ lãnh đạo các cấp, nhất là cán bộ cấp chiến lược, đủ đức, đủ tài, ngang tầm nhiệm vụ, cống hiến phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân. Việc thực hiện nêu gương có chuyển biến tích cực, ngày càng tự giác hơn. Nhiều cấp ủy, cán bộ, đảng viên, người đứng đầu đã thực hiện trách nhiệm, tác phong nêu gương bằng những việc làm, hành động cụ thể, đúng phương châm “trên trước, dưới sau”, “trong trước, ngoài sau”, “học tập đi đôi với làm theo”, tạo dấu ấn rõ nét về xây dựng văn hóa Đảng. Việc nêu gương đã góp phần tạo ra những chuyển biến tích cực trong phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Nhiều vấn đề phức tạp trong công tác xây dựng Đảng đã được đề cập trong nhiều nhiệm kỳ, phải đến nhiệm kỳ Đại hội XII mới được giải quyết hiệu quả, được các tầng lớp Nhân dân ghi nhận, đánh giá cao⁶.

được hơn 50.000 vụ việc nổi cộm, tồn đọng, gây bức xúc dư luận xã hội.

⁶ Kết quả điều tra dư luận xã hội do Viện Dư luận xã hội thuộc Ban Tuyên giáo Trung ương thực hiện vào tháng 3 năm 2021 (sau đây gọi tắt là kết quả điều tra dư luận xã hội) cho thấy: 76% số người được hỏi cho rằng, việc thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW “Góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức”; 70% số người được hỏi cho rằng, việc thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW “Ngăn

2. Công tác tuyên truyền được thực hiện với nhiều hình thức phong phú, tạo sự lan tỏa mạnh mẽ việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Trong 5 năm qua, Ban Tuyên giáo Trung ương, các tỉnh ủy, thành ủy, bộ, ngành đã tổ chức nhiều chương trình Giao lưu các điển hình tiêu biểu trong học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Ở Trung ương, từ năm 2019, chương trình Giao lưu đã trở thành sự kiện thường niên với tên gọi là “Hồ Chí Minh - Hành trình khát vọng”; hằng năm xây dựng, phát sóng các phim tài liệu, tổ chức triển lãm “Những tấm gương bình dị mà cao quý” về các gương điển hình trong học tập và làm theo Bác; duy trì Giải thưởng sáng tác, quảng bá tác phẩm văn học, nghệ thuật, báo chí về chủ đề “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”, 02 năm một lần, với số lượng ngày một tăng, chất lượng ngày một tốt hơn, nhiều giải thưởng cao quý đã được trao cho những tập thể, cá nhân xứng đáng⁷; mở các chuyên trang, chuyên mục, chuyên đề về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, số lượng các ấn phẩm, xuất bản phẩm nghiên cứu, tuyên truyền liên quan đến học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh không ngừng tăng lên⁸. Các ban, bộ, ngành, địa phương đã phát hành nhiều tập sách giới thiệu gương “người tốt, việc tốt” để tuyên truyền rộng rãi trong xã hội; tổ chức thi kể chuyện, sinh hoạt dưới cờ, nói chuyện chuyên đề; tổ chức hoạt động về nguồn;...

Công tác tuyên truyền đối ngoại về học tập và làm theo tư tưởng đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh ở nước ngoài được coi trọng. Bộ Ngoại giao đã tích cực chỉ đạo thực hiện Đề án “Tôn vinh Chủ tịch Hồ Chí Minh, Anh hùng giải phóng dân tộc, Nhà văn hóa kiệt xuất, ở nước ngoài” tại các nước có quan hệ ngoại giao, với nhiều hoạt động có ý nghĩa như tọa đàm, hội thảo, triển lãm, đặt tượng Bác, đặt

chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ”; 65% số người được hỏi cho rằng, việc thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW “Góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược bảo đảm đủ năng lực, phẩm chất, uy tín, ngang tầm nhiệm vụ”; 67% số người được hỏi cho rằng, việc thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW “Góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, chống “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch, cơ hội chính trị”.

⁷ Giai đoạn 2015 – 2018 có 8 giải A, 34 giải B, 67 giải C và 55 giải Khuyến khích thuộc 13 chuyên ngành sáng tác; 19 tập thể và 11 cá nhân được khen thưởng có thành tích xuất sắc về hoạt động quảng bá. Giai đoạn 2018 – 2020 có 2 giải đặc biệt, 11 giải A, 42 giải B, 74 giải C, 99 giải khuyến khích; khen thưởng đối với 42 tập thể, 6 cá nhân có thành tích xuất sắc trong hoạt động quảng bá.

⁸ Trong 5 năm qua, các cấp ủy trực thuộc Trung ương đã chỉ đạo, tổ chức mở các chuyên trang, chuyên mục trên các kênh báo, trang điện tử, phát thanh, truyền hình về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh với hơn 600.000 bài viết về chủ đề này; số lượng các ấn phẩm nghiên cứu, tuyên truyền về học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh không ngừng tăng, lên tới hơn 66 triệu ấn phẩm.

tên Bác cho đường phố, trường học⁹,... Đại sứ quán, các cơ quan đại diện của Việt Nam ở các nước đã tổ chức tuyên truyền tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đến cán bộ, đảng viên và cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài, nhất là thế hệ trẻ, để bạn bè quốc tế và kiều bào hiểu về cuộc đời, sự nghiệp, cống hiến của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với cách mạng Việt Nam và cách mạng thế giới. Đồng thời, phát động và khuyến khích tham gia Giải thưởng sáng tác, quảng bá các tác phẩm văn học, nghệ thuật, báo chí về chủ đề “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”¹⁰.

3. Công tác giáo dục lý luận chính trị và các nội dung của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh cho cán bộ, đảng viên, đoàn viên, học sinh, sinh viên được thực hiện nghiêm túc, cập nhật, góp phần nâng cao trình độ, bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên, đặc biệt là thế hệ trẻ

Trong nhiệm kỳ Đại hội XII, Ban Bí thư Trung ương Đảng đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo liên quan đến công tác nghiên cứu, biên soạn tài liệu giảng dạy, học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh¹¹. Thực hiện chỉ đạo của Ban Bí thư, việc biên soạn giáo trình, chương trình các môn học lý luận chính trị, trong đó có nội dung học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh được tổ chức triển khai nghiêm túc, có hệ thống.

Ban Tuyên giáo Trung ương đã chủ trì, phối hợp với Bộ Giáo dục và Đào tạo, chỉ đạo, rà soát, biên soạn chương trình, giáo trình các môn lý luận chính trị giảng dạy trong các trường đại học, cao đẳng¹²; chủ trì, phối hợp Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội chỉ đạo, rà soát, biên soạn chương trình, giáo trình môn giáo dục chính trị giảng dạy trong các trường cao đẳng, trung cấp chuyên nghiệp, các trường dạy nghề.

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh phối hợp với Bộ Giáo dục và Đào tạo, Học viện Hành chính quốc gia bổ sung, hoàn thiện chương trình, giáo trình về tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, giảng dạy ở các học viện, trường chính trị tỉnh, trường đào tạo, bồi dưỡng cán bộ các cấp.

⁹ 40 cuốn sách của học giả, dịch giả nước ngoài, 62 tượng đài, bảo tàng, trường học mang tên Người đã được xây dựng.

¹⁰ Tại lễ trao Giải thưởng đợt 1: Đảng bộ Ngoại nước được trao 4 giải: 01 giải quảng bá cá nhân, 1 giải quảng bá tập thể, 2 giải C trong lĩnh vực văn học.

¹¹ Kết luận số 94-KL/TW, ngày 28/3/2014 về tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân; Chỉ thị số 23-CT/TW ngày 09/02/2018 về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập, nghiên cứu, vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong tình hình mới.

¹² Gồm 5 môn: Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị Mác - Lênin, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam và Tư tưởng Hồ Chí Minh.

Công tác đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị được đổi mới cả về nội dung và phương pháp; tăng cường quản lý, kỷ luật trong giảng dạy, học tập; chất lượng đào tạo, bồi dưỡng được nâng lên; từng bước khắc phục tình trạng lười học, ngại học lý luận chính trị, dạy và học hình thức. Thường trực các tỉnh ủy, thành ủy tăng cường chỉ đạo phát huy vai trò của trường chính trị, trung tâm chính trị cấp huyện trong việc giảng dạy các môn lý luận chính trị, đưa nội dung học tập chuyên đề hằng năm vào các chương trình đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị đối với cán bộ, đảng viên; chỉ đạo sở giáo dục - đào tạo, các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn triển khai giảng dạy, học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh theo tài liệu mới; triển khai việc tích hợp giảng dạy bộ tài liệu “Bác Hồ và những bài học đạo đức, lối sống dành cho học sinh” theo hướng lồng ghép với môn Đạo đức, Tự nhiên - Xã hội, Giáo dục công dân và các hoạt động ngoại khóa, sinh hoạt lớp, sinh hoạt Đoàn, Đội, câu lạc bộ ở bậc học phổ thông. Các ban, bộ, ngành, tỉnh ủy, thành ủy cũng tăng cường tổ chức các cuộc thi tìm hiểu, thi báo cáo viên, tuyên truyền viên về chủ đề học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh¹³.

4. Công tác kiểm tra, giám sát, sơ kết, biểu dương, khen thưởng trong việc thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW gắn với Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII của Đảng được thực hiện nghiêm túc, chặt chẽ, kịp thời xử lý những trường hợp vi phạm và khen thưởng những tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc

Công tác kiểm tra, giám sát việc tổ chức thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW được Bộ Chính trị, Ban Bí thư và các cấp ủy, tổ chức đảng quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện tập trung, quyết liệt, toàn diện, đồng bộ. Nội dung kiểm tra được đưa vào chương trình kiểm tra, giám sát toàn khóa, hằng năm của các cấp ủy.

Trong nhiệm kỳ Đại hội XII, Bộ Chính trị, Ban Bí thư đã thành lập nhiều đoàn kiểm tra tại ban, bộ, ngành, địa phương về việc triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW gắn với Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII¹⁴. Các tỉnh ủy, thành ủy trực thuộc Trung ương đã tổ chức và chỉ đạo 171.293 cuộc kiểm tra thường xuyên, 8.176 cuộc kiểm tra đột xuất, kiểm tra 156.535 tổ chức đảng và 438.249 đảng viên (xem phụ lục 2, bảng 10). Công tác kiểm tra, giám sát đã đánh giá kết quả đạt được,

¹³ Bộ Giáo dục và Đào tạo phát động cuộc thi “Tuổi trẻ Việt Nam học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”. Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh tổ chức Hội thi Olympic toàn quốc các môn học Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh mang tên “Ánh sáng soi đường”.

¹⁴ Xem: Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. CTQG Sự thật, HN, 2021, tập II, tr.175-176.

kịp thời phát hiện, làm rõ những vi phạm, khuyết điểm của cán bộ, đảng viên, tổ chức đảng¹⁵; xử lý nghiêm minh, kịp thời các trường hợp sai phạm. Qua đó, giúp mỗi cán bộ, đảng viên tự soi, tự sửa, tự điều chỉnh hành vi, tích cực rèn luyện đạo đức, lối sống, tác phong công tác. Kỷ cương, kỷ luật trong Đảng được siết chặt hơn, có tác dụng cảnh báo, răn đe, phòng ngừa sai phạm đối với tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên.

Việc sơ kết thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW đã được các cấp ủy, tổ chức đảng chủ động thực hiện hằng năm và theo giai đoạn, chỉ ra được các ưu điểm, hạn chế và nguyên nhân, rút ra được những bài học kinh nghiệm quý báu, đề ra được phương hướng, nhiệm vụ, giải pháp phù hợp, có tính khả thi nhằm nâng cao hiệu quả học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong những năm tiếp theo.

Công tác biểu dương, khen thưởng được các cấp, các ngành quan tâm, gắn với các phong trào thi đua. Nhiệm kỳ vừa qua có hàng trăm tập thể và cá nhân có thành tích tiêu biểu trong học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vinh dự được nhận bằng khen của Thủ tướng Chính phủ. Nhiều điển hình được tôn vinh trong Chương trình Giao lưu toàn quốc, giao lưu khu vực, ngành, địa phương; lễ biểu dương các tập thể, cá nhân trong học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Số lượng các điển hình được tôn vinh, biểu dương tăng dần qua các năm, có tác dụng lan tỏa sâu rộng, cổ vũ mạnh mẽ, khích lệ, động viên cán bộ, đảng viên và Nhân dân tích cực học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

III. ĐÁNH GIÁ CHUNG

1. Ưu điểm và nguyên nhân

Nhìn chung, 5 năm qua, các cấp ủy, tổ chức đảng đã lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, gắn với thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (khoá XI, XII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng đạt được nhiều kết quả rất quan trọng, khá toàn diện, với nhiều cách làm mới, sáng tạo, thiết thực, tạo chuyên biến mạnh mẽ, tích cực, có sức lan tỏa trong Đảng và toàn xã hội, làm cho tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người dần trở thành nền tảng tinh thần

¹⁵ Qua báo cáo của 59 tỉnh, thành ủy trực thuộc Trung ương có nội dung báo cáo về vấn đề này, việc kiểm tra, giám sát đã phát hiện và xử lý 4.120 cán bộ, đảng viên và 436 tổ chức cơ sở đảng vi phạm (phụ lục 2, bảng 10).

vững chắc của đời sống xã hội¹⁶. Việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã từng bước đi vào nền nếp, trở thành nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của mỗi cấp ủy, tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên¹⁷, đóng góp quan trọng vào công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, thúc đẩy việc tự giác nêu gương của cán bộ, đảng viên, người đứng đầu, nhất là vai trò tiên phong, gương mẫu của các đồng chí Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư và Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương; góp phần kiềm chế, ngăn chặn tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá” trong nội bộ, tích cực bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, củng cố niềm tin của Nhân dân đối với Đảng, Nhà nước và chế độ xã hội chủ nghĩa. Những kết quả nêu trên là nhân tố quan trọng, góp phần vào sự thành công Đại hội XIII của Đảng, của công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Những kết quả đạt được nêu trên là do:

(1) Sự lãnh đạo, chỉ đạo quyết liệt, đúng đắn, hiệu quả của các cấp ủy, tổ chức đảng, thể hiện vai trò của người đứng đầu, đặc biệt là sự quan tâm sâu sát của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, trực tiếp là đồng chí Tổng Bí thư; sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị và sự tham gia tích cực của cán bộ, đảng viên, các tầng lớp Nhân dân.

(2) Sự bảo đảm vận hành thông suốt từ Trung ương tới cơ sở, với một hệ thống các văn bản nghị quyết, chỉ thị, kết luận, quy định, quy chế, có sự ràng buộc bởi trách nhiệm nêu gương, kiểm tra, giám sát, đánh giá, thi đua, khen thưởng đối với cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, tổ chức đảng.

(3) Sự đa dạng, đổi mới trong nội dung và phương thức tuyên truyền góp phần nâng cao nhận thức, tạo sự lan tỏa và thúc đẩy việc tổ chức, triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày càng hiệu quả, đi vào thực chất.

(4) Sự kế thừa và phát huy một cách hiệu quả những kết quả đạt được trong

¹⁶ Kết quả điều tra dư luận xã hội cho thấy: 79% phiếu trả lời điều tra ghi nhận “thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW làm cho tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh thật sự trở thành nền tảng tinh thần vững chắc của đời sống xã hội, xây dựng văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững và bảo vệ vững chắc Tổ quốc, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

¹⁷ Kết quả điều tra dư luận xã hội cho thấy: 81% số người được hỏi cho rằng “Việc đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh theo Chỉ thị số 05-CT/TW đã trở thành nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của mỗi tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên”.

việc học tập và làm theo Bác từ những nhiệm kỳ trước, trong đó chú trọng việc cụ thể hóa, vận dụng sáng tạo vào thực tiễn của các địa phương, cơ quan, đơn vị.

(5) Sự chủ động, tích cực của các cơ quan tham mưu của Đảng trong việc tham mưu, hướng dẫn, kiểm tra, giám sát quá trình tổ chức, triển khai Chỉ thị số 05-CT/TW.

(6) Khoa học - công nghệ hiện đại cùng những thành tựu phát triển kinh tế - xã hội và hiệu quả trong việc giải quyết các vấn đề của đời sống xã hội (như chống tham nhũng, tiêu cực, thiên tai, dịch bệnh,...) đã tạo ra những điều kiện thuận lợi trong việc tổ chức triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, tác động tích cực đến việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

2. Những hạn chế và nguyên nhân

Bên cạnh những kết quả đạt được, việc tổ chức triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW còn bộc lộ một số hạn chế: (1) Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện có nơi, có lúc chưa quyết liệt, chưa kịp thời¹⁸, chưa sát thực tế; một số người đứng đầu cấp uỷ, cơ quan, đơn vị chưa thể hiện rõ vai trò, trách nhiệm, còn thụ động, trông chờ, ỷ lại, thiếu sáng tạo trong triển khai thực hiện Chỉ thị. (2) Việc tu dưỡng, rèn luyện, làm theo Bác, nhất là trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, đặc biệt người đứng đầu chưa thường xuyên; một số cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, vi phạm các quy định của Đảng, vi phạm pháp luật. (3) Việc thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW gắn với công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, thực hiện nhiệm vụ chính trị và giải quyết các vấn đề bức xúc, nổi cộm còn lúng túng, hiệu quả chưa cao. (4) Đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch có lúc còn bị động. (5) Việc phát hiện, biểu dương các tập thể, cá nhân điển hình trong học tập và làm theo Bác chưa kịp thời, chưa đầy đủ; việc tuyên truyền, quảng bá, cổ vũ những gương người tốt, việc tốt nhiều lúc còn thiếu sức thuyết phục. (6) Công tác đấu tranh với các biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống chưa mạnh mẽ; tự phê bình và phê bình có nơi, có lúc còn hình thức; tình trạng thiếu tự giác nhận khuyết điểm, đổ lỗi, nê nang, né tránh, ngại va chạm còn diễn ra ở nhiều nơi. (7) Công tác kiểm tra, giám sát của nhiều cấp uỷ đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên chưa thường xuyên, thiếu quyết liệt, phạm vi, đối tượng còn hẹp, hiệu quả cảnh báo, phòng ngừa vi phạm chưa đạt yêu cầu.

¹⁸ Chậm ban hành văn bản cụ thể hóa Chỉ thị số 05-CT/TW ở cấp tỉnh, có nơi lên tới 191 ngày (phụ lục 2, bảng 1A).

Nguyên nhân chủ yếu dẫn tới những hạn chế trong tổ chức triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW là do:

(1) Một số cấp ủy, tổ chức đảng chưa nhận thức đầy đủ và toàn diện về tầm quan trọng của việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, vẫn còn có tình trạng chỉ xem đây là cuộc vận động, phong trào thi đua, đợt sinh hoạt chính trị¹⁹.

(2) Công tác lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ở một số cấp ủy, tổ chức đảng chưa thực sự chủ động, sâu sát, quyết liệt, chưa coi trọng kiểm tra, xử lý vi phạm. Một số nơi, người đứng đầu chưa phát huy hết trách nhiệm, thiếu gương mẫu.

(3) Một số văn bản hướng dẫn của cấp ủy cấp trên về triển khai học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh chậm được ban hành, nội dung hướng dẫn có điểm chưa rõ, gây khó khăn trong tổ chức, triển khai thực hiện.

(4) Hình thức tuyên truyền có lúc, có nơi chưa phong phú, đa dạng, hấp dẫn, chưa chú ý nhiều đến tính đặc thù của đối tượng được tuyên truyền.

(5) Vai trò giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội trong thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW chưa được phát huy mạnh mẽ. Cơ quan tham mưu việc tổ chức triển khai thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW có nơi, có lúc chưa được quan tâm đúng mức; một bộ phận tham mưu chưa đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới.

(6) Tác động mặt trái của nền kinh tế thị trường và sự chống phá quyết liệt của các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị.

3. Một số bài học kinh nghiệm

Một là, sự lãnh đạo, chỉ đạo thường xuyên, quyết liệt của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư, cấp ủy các cấp là nhân tố đặc biệt quan trọng để Chỉ thị số 05-CT/TW đi vào cuộc sống, đạt hiệu quả cao. Phát huy vai trò nêu gương của người đứng đầu cấp ủy, địa phương, cơ quan, đơn vị, “nói đi đôi với làm”, nêu gương bằng những việc làm cụ thể, thiết thực, trách nhiệm.

Hai là, nhận thức sâu sắc tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là tài

¹⁹ Trong quá trình tổ chức Hội thảo khoa học, Ban Tuyên giáo Trung ương nhận được một số bài viết, trong đó vẫn nhận thức việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh là cuộc vận động, phong trào thi đua.

sản tinh thần vô giá của Đảng và dân tộc ta. Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh gắn với việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 khoá XI, khoá XII về công tác xây dựng Đảng, Nghị quyết số 35-NQ/TW của Bộ Chính trị khoá XII về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới.

Ba là, chọn đúng khâu đột phá, nhiệm vụ trọng tâm trong thực hiện nhiệm vụ chính trị của từng địa phương, cơ quan, đơn vị để tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện nghiêm túc, hiệu quả.

Bốn là, coi trọng công tác tuyên truyền, biểu dương, khen thưởng các tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc trong học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; tuyên truyền nhân rộng gương người tốt, việc tốt, các tập thể và cá nhân điển hình tiêu biểu gắn với làm tốt công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng.

Năm là, kết hợp chặt chẽ giữa “xây” và “chống”; lấy “xây” để “chống”, vừa đẩy mạnh giáo dục, tuyên truyền, vận động, vừa hoàn thiện hệ thống pháp luật của Nhà nước và quy định của Đảng, xử lý kịp thời, nghiêm minh các sai phạm, đề răn đe, phòng ngừa có hiệu quả sự suy thoái, tiêu cực.

Nơi nhận:

- Các tỉnh ủy, thành ủy,
- Các ban đảng, ban cán sự đảng, đảng đoàn, đảng ủy trực thuộc Trung ương,
- Các đảng ủy đơn vị sự nghiệp Trung ương,
- Các đồng chí Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương,
- Lưu Văn phòng Trung ương Đảng.

T/M BAN BÍ THƯ

Nguyễn Trọng Nghĩa